

گزارش روز

استاد دانشگاه شهید بهشتی مطرح کرد

جامعه نیازمند رمزگشایی از جعبه سیاه سیاست گذاری

● **شرق:** مبارزه با فساد دغدغه اصلی هر حکومتی است و رسانه یکی از ارکانی است که به کشف فساد در جامعه کمک می کند. محمد فاضلی، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی، برای مبارزه با فساد، ایده ایجاد ویکی فساد برای جلب مشارکت همگانی در زمینه مبارزه با فساد را مطرح کرد. او همچنین بر این باور است که رسانه های ایران اگر به کشف جعبه سیاه سیاست گذاری در کشور ورود کرده و فرایندهای بروز فساد را برای جامعه روشن کنند، کام موثری در فرایند مقابله با فساد بر داشته اند. دیروز در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران مراسم اختتامیه دومین جشنواره فرهنگی امین‌الضرب برگزار شد. در این مراسم محمد فاضلی، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی هم حضور داشت و مباحثی را درباره فساد و راهکارهای مقابله با آن ارائه کرد. فاضلی عنوان کرد: مبارزه با فساد امری فراتر از مطبوعات است. برای مبارزه با فساد باید دو دسته اصلاحات انجام شود. او گفت: نخست نیاز به اصلاحات حقوقی داریم. باید یک سری تغییرات در قوانین ایجاد شود. با افشاکاری بیشتر درباره فساد مشکلات حل نمی شود. به گفته این عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی، قطع سازوکارهای تولید رانت و منابع نامشروع دومین اصلاحاتی است که باید در کشور انجام شود. او ادامه داد: در یک کشور نمی توان رانت غریمولد توزیع کرد اما عدهای در رسانه بگویند که کجاها فساد رخ می دهد و عدهای هم افراد فاسد را بگیرند بلکه باید سرمشا فساد را گرفت. این مدرس دانشگاه افزود: امروز ما در رسانه ها توضیح می دهیم که رئیس سازمان برنامه یا دیگر وزارتخانه ها چه گفتند اما نمی گویم در جعبه سیاه وزارتخانه ها و شوراهای اقتصادی ما چه می گذرد. او ادامه داد: از سال ۱۹۷۷ تاکنون که ۴۲ سال از آن زمان می گذرد، کمکان گزارش بهرام که تحت عنوان رسانه و فساد منتشر شد، درباره رسانه ها صادق است. رسانه ها نسبت به اخبار بیرونی حوزه سیاست گذاری بیشتر حساس اند. به گفته فاضلی، اگر رسانه ها بخواهند حرف جدید داشته باشند، باید به بازکردن جعبه سیاه سیاست گذاری برای مردم کمک کنند و ایجاد آن را برای جامعه آشکارتر کنند. رسانه ها در مورد عوامل پیگیری کننده فساد به جامعه آموزش می دهند و ریسک فساد را برای مقامات سیاسی افزایش می دهند. مقامات سیاسی از رسانه بیش از هر چیزی می ترسند. اگر ایده بهرام را جدی بگیریم، باید رسانه جعبه سیاه سیاست گذاری را باز کند. او اضافه کرد: همه بار مبارزه با فساد را نباید به دوش رسانه انداخت. فعالان محیط زیست در دنیا بیشترین تعداد نکته شنندگان برائت مقابله با فساد شرکت ها را دارند و رسانه ها در رده دوم و سوم کشته ها در راه مقابله با فساد هستند.

ویکی فساد برای مبارزه با فساد

فاضلی در راستای ایده بهرام، پیشنهاد ایجاد «ویکی فساد» را مطرح کرد. به اعتقاد این استاد دانشگاه شهید بهشتی باید فضایی ایجاد شود که همگان در تولید اطلاعات این سایت مشارکت کنند. او معتقد است: باید تولید اطلاعات درباره فساد را عمومی کنیم. افراد باید بدون ناهبردن از کسی و اتهام زدن به دیگران، نحوه بروز فساد و نیز رویه های فسادزا در هر نقطه ای را گزارش دهند. فاضلی گفت: رویه های فسادزایی وجود دارد که مردم از آن مطلع نیستند. اگر از مردم پرسیم که بیشترین فساد کجاها رخ می دهد، مردم می گویند بیشترین فساد در بانک است، در حالی که فساد در هر مجوز ارز ترجیحی ای می تواند رخ دهد. او ادامه داد: می توان ذهن مردم را از مفسدان به رودخانه های فساد سوق دهیم. ما می توانیم برای شناسایی فساد، مشارکت همگانی را جلب کنیم. می توان مردمی را که دوست دارند کشور سالمی داشته باشند وارد فرایند تولید اطلاعات درباره فساد کنیم. این کار هزینه دارد و وارد این عرصه ها شدن، قطعا بدون هزینه نخواهد بود. به گفته این استاد دانشگاه شهید بهشتی، ویکی فساد سطح مطالبه در مورد فساد را از غرزدن بالاتر برده و آگاهی عمومی ایجاد می کند. تحول نهادی برای کنترل فساد ایجاد می کند.

افزایش تمایل به فساد در محیط های آلوده

فاضلی بیان کرد: اگر فقط درباره فساد اطلاع رسانی کنیم و نشان دهیم که فساد بالاست، اما اقدامی برای مبارزه با فساد نکنیم، در درازمدت محیط را برای بروز فساد آماده کرده ایم. مردم هرچقدر که فکر کنند فساد در سازمانی بالاتر است، میل به بروز فساد در آنها بیشتر می شود. به بیان دیگر، آمادگی مردم برای مبارزه با فساد در مناطق آلوده زیاد نمی شود. او افزود: در کشورهای پاکتر مردم مایل اند فساد را گزارش کنند. مردم هرچقدر فکر کنند سازمانی فاسدتر است، میل برای پیوستن به مفسدان بیشتر می شود. اگر رسانه فقط فساد را گزارش کند و موفقیت ها برای مبارزه با فساد را در گزارش ها ارائه نکند، در اصل در حلقه بروز فساد مشارکت کرده است. این استاد دانشگاه گفت: ویکی فساد فرایند تولید امید برای مبارزه با فساد را بهبود می بخشد. این استاد دانشگاه یادآور شد: برای حکمرانی که می خواهد با فساد مبارزه کند، اجازه دادن به مرگ مطبوعات، صدور مجوز برای توسعه فساد است.

نمایندگان مجلس هنوز اطلاعات مربوط به دستمزدهای خود را در سامانه یکپارچه اطلاعات اعلام نکرده اند. آن طور که حاجی دلیکانی، عضو کمیسیون برنامه می گوید: با آقای انصاری، رئیس سازمان اداری و استخدامی گفت وگویی انجام دادیم که ایشان اعلام کرد اطلاعات آن بخش از نمایندگان که فقط از مجلس حقوق می گیرند، مشخص است اما اطلاعاتی از سایر نمایندگان که شغل دیگری دارند و معمولا حقوق بالاتری نسبت به نمایندگی دریافت می کنند، در دسترس نیست. علاوه براین، اطلاعات مربوط به مدیران و معاونان امور مجلس و سازمان های وابسته هم اعلام نشده است؛ تا اینکه در نوبتی دیگر آقای لاریجانی با ابراز تعجب نسبت به این موضوع جوابی ماجرا شد و علیرضا رحیمی، عضو هیئت رئیسه مجلس را مأمور رسیدگی کرد که در نهایت مشخص شد این اطلاعات وارد سامانه نشده است.

«مدیران دولتی و مقامات کشوری چقدر حقوق دریافت می کنند؟» این سؤالی است که مردم و رسانه ها سال های سال در پی یافتن پاسخی روشن برای آن می گردند اما جز مواردی خاص که فیش حقوقی مدیران در رسانه ها افشا شده، هیچگاه سایت و سامانه ای شفاف که در دسترس عموم جامعه باشد، راه اندازی نشده است. بسیاری از کارشناسان ریشه این موضوع را در اقتصاد غیرشفاف و فسادزای ایران می دانند و به همین علت در این سال ها خواستار راه اندازی سامانه ای جامع در این زمینه بوده اند. پس از کش و قوس های فراوان و اتفاقاتی که پیرامون افشای حقوق و مزایای نجومی برخی مدیران در سال ۹۵ افتاد، نمایندگان مجلس در آخرین سال اجرای برنامه پنجم توسعه تصمیم گرفتند که در برنامه بعدی توسعه ماده ای را به منظور شفافیت، کنترل و نظارت بر حقوق مدیران و مقامات اضافه کنند. حال طبق ماده ۲۹ قانون برنامه ششم توسعه «دولت مکلف است طی سال اول اجرای قانون برنامه ششم، نسبت به راه اندازی سامانه ثبت حقوق و مزایا اقدام کند و امکان جمعیت کلیه پرداخت ها به مقامات، رؤسا، مدیران کلیه دستگاه های اجرایی شامل قوای سه گانه را فراهم کند؛ به نحوی که میزان ناخلص پرداختی به هریک از افراد مشخص شود و امکان دسترسی برای نهادهای نظارتی و عموم مردم فراهم شود». به اینکه برنامه ششم توسعه نیز از نیمه گذشته است، اما همچنان مسئولان دولتی عزمی برای راه اندازی سامانه ثبت حقوق و مزایای مقامات قوای سه گانه از خود نشان نمی دهند. در این زمینه سازمان اداری و استخدامی که متولی اصلی اجرای ماده ۲۹ قانون برنامه ششم است، به دلیل نحوه بودجه نویسی سال ۹۸، توپ را به زمین وزارت اقتصاد می اندازد و مدیران این وزارتخانه هم در این زمینه وظیفه ای برای خود قائل نیستند. البته در این میان نباید این شائبه را هم فراموش کرد که شاید همچنان عده ای از مدیران جزء گروه های نجومی بگیر قرار دارند که سازمان ها و دستگاه های ذی ربط پس از گذشت ماه ها از مهلت قانونی، عزمی در اجرای این برنامه نشان نمی دهند. به ویژه آنکه گزارش های واصله حاکی از آن است که در برنامه پنجم توسعه هم تنها ۳۷ درصد از اهداف موضوعه جامه عمل به تن کردند، حال این نگرانی وجود دارد که شاید برنامه ششم توسعه هم دچار چنین سرنوشتی و چه بسا بدتر از آن شود.

مشکل در ورود اطلاعات است

در زمینه راه اندازی سامانه شفافیت حقوق و مزایای مدیران و مقامات کشور یک عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس به «شرق» می گوید: راه اندازی این سامانه تنها هزینه ای برای کشور ندارد، بلکه می تواند به عنوان یک الگوی شفافیت زا معرفی شود. حسینعلی حاجی دلیگانی با اشاره به اینکه شفاف سازی حقوق مدیران و مقامات یکی از قوانین مترقی است که تبدیل به یک قانون شده اظهار می کند: برای اینکه این ماده به یک قانون تبدیل شود، تلاش های بی وقفه ای صورت گرفت و قانون گذار به درستی تکلیف را بر عهده دولت گذاشت. او درباره متولی اصلی راه اندازی این سامانه توضیح می دهد: سازمان اداری و استخدامی متولی اجرای این ماده قانونی بوده و هست. البته بنا بر گزارشی که این سازمان ارائه داده، سامانه و سایت مورد نظر راه اندازی شده اما در ورود اطلاعات مشکل دارد. به گفته جمشید انصاری، رئیس سازمان اداری و استخدامی حتی بسیاری از دستگاه های دولتی اطلاعات خود را وارد این سامانه کرده اند و تعدادی از دستگاه ها، از جمله خود مجلس اطلاعات لازم را برای درج در سامانه ارائه ندادند. شخصا چندین بار در صحن مجلس این موضوع را متذکر شدم که رئیس مجلسی آن را تذکیب و اعلام کرد که تمام اطلاعات را در اختیار سامانه گذاشته اند.

حاجی دلیگانی می افزاید: بار دیگر با آقای انصاری گفت وگویی انجام دادیم که ایشان اعلام کرد اطلاعات آن بخش از نمایندگان که فقط از مجلس حقوق می گیرند، مشخص است اما اطلاعاتی از سایر نمایندگان که شغل دیگری دارند و معمولا حقوق بالاتری نسبت به نمایندگی دریافت می کنند، در دسترس نیست. علاوه بر این، اطلاعات مربوط به مدیران و معاونان امور مجلس و سازمان های وابسته هم اعلام نشده است؛ تا اینکه در نوبتی دیگر آقای لاریجانی با ابراز تعجب نسبت به این موضوع جوابی ماجرا شد و علیرضا رحیمی، عضو هیئت رئیسه مجلس، را مأمور رسیدگی کرد که در نهایت مشخص شد این اطلاعات وارد سامانه نشده است. نماینده مردم شاهین شهر در مجلس درباره وظایف وزارت اقتصاد در این باره تشریح می کند: آقای انصاری در نامه ای اعلام کرد با توجه به نوع قانون گذاری که در بودجه سال ۹۸ صورت گرفته، اجرای این قانون دیگر بر عهده سازمان اداری و استخدامی نیست و وزارت امور اقتصادی و دارایی م عهددار آن است. در حالی که بررسی های ما نشان می دهد وزارت اقتصاد صرفا از باب

اقتصاد

عکس: سهیل منیر وند/فارس

«شرق» طفره قانون گذاران از اجرای قانون را بررسی می کند

حقوق مخفی مجلسیان

امیر داداشی

دستگاه های ناظر به سامانه دسترسی دارند

مشاور رئیس سازمان برنامه بودجه در گفت وگو با «شرق» تاکید می کند: با توجه به اینکه مسئولیت اجرای ماده ۲۹ قانون برنامه برعهده سازمان اداری و استخدامی کشور است، آنها با کمک ذی حسابان این وظیفه را انجام می دهند. در اینجا سه مرحله نظارتی وجود دارد که اولین آن به احکام مربوط می شود. در این زمینه احکام مشخص است و تفاوتی ندارد که امروز یا فردا اجرا شود. دومین موضوع به تفاوت بین کشوری ها، لشکری ها و شرکت ها بازمی گردد که فرمول آن هم مشخص است و طبق ضوابط موجود به آن عمل می شود. موضوع آخر هم این است که سازمان اداری و استخدامی درباره راه اندازی سامانه شفافیت حقوق مدیران و مقامات اعلام آمادگی کرده و حتی به نظر می رسد دستگاه های ناظر مشکلی برای دسترسی به این سامانه ندارند. ایوذر ندیمی ادامه می دهد: خلا موجود در حیطه غیرنظران است که این هم در سطح وزرا و معاونان ذی ربط انجام می گیرد، بنابراین دستگاه ها، دریافت و پرداخت ها، دسترسی ها و سهولت آن بیان کننده آن است که مشکل خاصی از لحاظ اصل اقدام وجود ندارد؛ اما درباره اینکه رسانه ها و مردم هم بتوانند به این آمار دسترسی داشته باشند، فعلا شبیهاتی مطرح است.

او با اشاره به اینکه در عصر کنونی امکان لایوشانی وجود ندارد، تشریح می کند: نباید تصور کرد که دولت به دلیل مخفی کردن حقوق و مزایای مدیران قصد راه اندازی این سامانه را ندارد. چنین انگاره ای در ذهن مسئولان وجود ندارد که با مخفی کاری، دست مردم و رسانه ها را از شفافیت اطلاعات کوتاه کنند؛ زیرا اکنون ناظران مجلس، دیوان محاسبات، قوه قضائیه و دیگر دستگاه های نظارتی مشکلی برای دسترسی ندارند. ندیمی با اشاره به موضع سازمان برنامه بودجه اعلام می کند: از یک طرف سازمان اداری و استخدامی احکام را صادر می کند و از طرف دیگر وظیفه دریافت و پرداخت به وزارت اقتصاد بازمی گردد. به این معنا که جمع آوری درآمد و وجوه در اختیار وزارت اقتصاد قرار دارد. این دو دستگاه در راستای همکاری یکدیگر باید بر تحقق این ماده قانونی صحه بگذارند. طبق قانون هم همه دریافت ها و پرداخت ها به خزانه بازمی گردد؛ اما خزانه وظیفه ای در قبال صدور احکام ندارد و سازمان اداری و استخدامی در این زمینه باید پاسخگو باشد. همان طور که اولویت تخصیص ها را سازمان برنامه بودجه مشخص می کند؛ اما طبیعتا این سازمان وظیفه ای در قبال پرداخت یا جمع آوری وجوه ندارد. خزانه براساس دارایی موجود ممکن است در اولویت ها تغییراتی ایجاد کند. درنتیجه بین تکمیل دستگاه های ذی ربط تضادی وجود ندارد؛ بلکه مکلف یکدیگر به حساب می آیند. در این زمینه ممکن است اختلاف سلیقه وجود داشته باشد؛ اما در نهایت اختلاف نظری مشاهده نمی شود.

دسترسی به سامانه تا پایان سال

این نماینده پیشین مجلس درباره علت تأخیر در راه اندازی سامانه اضافه می کند: واقعیت این است که برنامه های توسعه در ایران بیشتر به آرزو می مانند که حتی جدولی برای آنها ترسیم نمی شود. در زمینه راه اندازی سامانه شفافیت حقوق و دستمزدهای مدیران و مقامات کشور هم چنین شرایطی وجود داشته است. حال آن چیزی که محل سؤال است، برنامه نیست؛ بلکه بودجه است. اکنون نمایندگان مجلس فقط از دولت می پرسند که ماده های برنامه توسعه اجرا نمی شود؟ درحالی که بودجه ای در این زمینه در نظر گرفته نمی شود. با رویاپردازی نمی توان برنامه بودجه تنظیم کرد. ندیمی در زمینه زمان در دسترس قرارگرفتن این سامانه یادآور می شود: در این مسیر مانع جدی وجود ندارد و برنامه این است که سامانه تا پایان سال در دسترس عموم و رسانه ها قرار بگیرد که امید می رود این برنامه محقق شود.

خبر

مجوز واردات برنج صادر شد

● مدیرکل دفتر مقررات صادرات و واردات وزارت صمت، مجوز واردات برنج را صادر کرد. به گزارش مهر، سعید عباسپور، مدیرکل دفتر مقررات صادرات و واردات وزارت صمت، مجوز واردات برنج را صادر کرد. در نامه ای که به امضای او رسیده است، آمده است: ممنوعیت فصلی واردات برنج لغو شود.

توضیحات همتی درباره مصوبه جدید شورای پول و اعتبار

● رئیس کل بانک مرکزی در پیامی اینستاگرامی توضیحاتی را درباره مصوبه نحوه امهال مطالبات بانک ها و مؤسسات ارائه کرد. به گزارش تسنیم، عبدالناصر همتی اعلام کرد: ضمن تبریک روز خبرنگار به همه تلاشگران عرصه خبر و رسانه لازم دیدم درباره اهمیت مصوبه عصر روز گذشته شورای پول و اعتبار، توضیحاتی به مردم عزیز بدهم. روز گذشته در چارچوب سلسله برنامه ها و اقدامات بانک مرکزی برای اصلاحات لازم در نظام بانکی و پولی، شورای پول و اعتبار دستورالعمل اجرایی نحوه امهال مطالبات بانک ها و مؤسسات اعتباری را که قبلا به تأیید شورای فقهی بانک مرکزی رسیده بود، تصویب کرد. در این دستورالعمل اشکالات مطرح دربراره ملاحظات شرعی و الزامات فقهی عقود برطرف و تلاش شده است که با اجرای آن تصویری صحیح از مطالبات غیرجاری بانک ها ارائه و طبقه بندی مطالبات و نحوه شناسایی درآمدها در چارچوب رویه ای واحد در بانک ها، عملیاتی شود. امیدوارم این اقدام مهم که بعد از گذشت بیش از سه دهه از تصویب قانون عملیات بانکی بدون ربا، عملیاتی خواهد شد. بتواند ضمن رعایت ملاحظات شرعی و الزامات فقهی مطرح در عقود بانکی، در افزایش شفافیت صورت های مالی بانک ها و ساختار ترازنامه آنها مؤثر باشد.

افت ۳۴۸ واحدی شاخص بورس

● شاخص بورس در جریان معاملات امروز بازار سرمایه با افت ۳۴۸ واحدی روبه ره شد. به گزارش تسنیم، در جریان دادوستدهای امروز بازار سرمایه تعداد دومیلیارد و ۹۱۰ میلیون سهم و حق تقدم به ارزش ۹۷۴ میلیارد تومان در ۳۰۴ هزار نوبت مورد دادوستد قرار گرفت و شاخص بورس با افت ۳۴۸ واحدی در ارتفاع ۲۵۵ هزار و ۱۶۳ واحد قرار گرفت.

با اهدای مستمر نذورات، اقلام و یا کمک هزینه خواروبار، حامی بیماران مبتلا به سرطان باشیم.

واحد خدمات حمایتی موسسه خیریه بهنام دهش پور با شماره های ۷۵۴۰۹ و ۹۱۰۰۹۹۰۰ داخلی ۱۰۵، ۱۰۸ و ۱۲۰ پاسخگو و راهنمای شما می باشد.